SOOVITUSED

NÕUKOGU SOOVITUS (EL) 2022/2547,

13. detsember 2022,

millega muudetakse soovitust (EL) 2022/107, mis käsitleb koordineeritud lähenemisviisi ohutu vaba liikumise hõlbustamiseks COVID-19 pandeemia ajal

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 21 lõiget 2, artikli 168 lõiget 6 ning artikli 292 esimest ja teist lauset,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut

ning arvestades järgmist:

(1) 25. jaanuaril 2022 võttis nõukogu vastu soovituse (EL) 2022/107 ([1]). Soovituses (EL) 2022/107 järgitakse COVID-19 pandeemiaga seotud vaba liikumise piirangute puhul isikupõhist lähenemisviisi, nähes ette, et isiku suhtes, kellel on Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/953 ([2]) alusel välja antud kehtiv tõend (edaspidi „ELi digitaalne COVID-tõend“), ei tohiks põhimõtteliselt kohaldada täiendavaid piiranguid, nagu testid või karantiin, olenemata tema lähtekohast liidus. Isikutelt, kellel ei ole kehtivat ELi digitaalset COVID-tõendit, võidakse nõuda testi tegemist enne saabumist või mitte hiljem kui 24 tundi pärast saabumist. Soovituses (EL) 2022/107 kohandati ka metoodikat, mille alusel koostatakse nõukogu soovitusega (EL) 2020/1475 ([3]) kehtestatud ning Haiguste Ennetamise ja Tõrje Euroopa Keskuse poolt iga nädal avaldatav valgusfoorikaart, mis näitab kogu liidus piirkondlikul tasandil valitsevat epidemioloogilist olukorda.

(2) 25. novembril 2021, kui komisjon võttis vastu ettepaneku ([4]), millest sai soovitus (EL) 2022/107, oli COVID-19 pandeemiaga seotud epidemioloogiline olukord praegusest oluliselt erinev. Sel hetkel oli viiruse probleemne deltavariant liidus endiselt levinud. Enam kui kümme kuud hiljem on väga nakkav omikronvariant saanud eri alamvariantide kujul liidus domineerivaks variandiks.

(3) Omikronvariant ei ole nii raskekujuline kui varem täheldatud deltavariant, mida võib vähemalt osaliselt seostada vaktsineerimise ja eelneva nakatumise kaitsva mõjuga ([5]). Selle tulemusena ning koos vaktsineerimisest ja eelnevast nakatumisest tuleneva kõrgema kaitsetasemega on surve tervishoiusüsteemidele praegu hallataval tasemel, seda isegi 2022. aasta suvel täheldatud omikron BA.4 ja BA.5 alamvariandi põhjustatud nakkuspuhangu tipu ajal.

(4) COVID-19 pandeemiale reageerimiseks kehtestatud vaba liikumise piirangud ei tohi minna kaugemale sellest, mis on rangelt vajalik rahvatervise kaitseks. Vastavalt soovituse (EL) 2022/107 punktides 1 ja 2 märgitule tuleks kõik sellised piirangud kooskõlas vajalikkuse ja proportsionaalsuse põhimõttega kaotada kohe, kui epidemioloogiline olukord seda võimaldab. 2022. aasta augustiks olid kõik liikmesriigid kaotanud kõik isikute vaba liikumist liidus mõjutavad meetmed, sealhulgas nõude, et reisijatel peab olema ELi digitaalne COVID-tõend.

([1]) Nõukogu 25. jaanuari 2022. aasta soovitus (EL) 2022/107, mis käsitleb koordineeritud lähenemisviisi ohutu vaba liikumise hõlbustamiseks COVID-19 pandeemia ajal ning millega asendatakse soovitus (EL) 2020/1475 (ELT L 18, 27.1.2022, lk 110).

([2]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. juuni 2021. aasta määrus (EL) 2021/953, millega kehtestatakse koostalitlusvõimeliste COVID-19 vaktsineerimis-, testimis- ja läbipõdemistõendite (ELi digitaalne COVID-tõend) väljaandmise, kontrollimise ja aktsepteerimise raamistik, et hõlbustada vaba liikumist COVID-19 pandeemia ajal (ELT L 211, 15.6.2021, lk 1).

([3]) Nõukogu 13. oktoobri 2020. aasta soovitus (EL) 2020/1475, mis käsitleb koordineeritud lähenemisviisi vaba liikumise piiramisele COVID-19 pandeemiale reageerimisel (ELT L 337, 14.10.2020, lk 3).

([4]) Ettepanek nõukogu soovituse kohta, mis käsitleb koordineeritud lähenemisviisi ohutu vaba liikumise hõlbustamiseks COVID-19 pandeemia ajal ning millega asendatakse soovitus (EL) 2020/1475 (COM(2021) 749 final).

([5]) https://www.ecdc.europa.eu/en/covid-19/latest-evidence/clinical

(5) Seepärast tuleks soovituses (EL) 2022/107 esitatud lähenemisviisi kohandada. Eelkõige tuleks seda soovitust kohandada selliselt, et liikmesriigid ei tohiks põhimõtteliselt kehtestada isikute vabale liikumisele rahvatervise kaalutlustel pandeemiaga seotud piiranguid. 2022. aasta suvine puhang näitab, kuidas suur viiruse levik pärast uue murettekitava variandi tekkimist ei pruugi põhjustada märkimisväärset survet riikide tervishoiusüsteemidele. See kinnitab ettevaatliku lähenemisviisi tähtsust isikute vaba liikumise suhtes piirangute kehtestamise kaalumisel, võttes arvesse juhtumite arvu või uue variandi olemasolu.

(6) Samal ajal ei ole üleilmne COVID-19 pandeemia veel lõppenud. Välistada ei saa uusi nakkuspuhanguid, mis võivad epidemioloogilist olukorda halvendada, sealhulgas uue murettekitava või uurimisaluse variandi tekkimise tõttu. Seega on oluline jätkata valmisolekualaste jõupingutuste koordineerimist kõikjal liidus. Nende jõupingutuste osana pikendasid Euroopa Parlament ja nõukogu 29. juunil 2022 ELi digitaalset COVID-tõendit käsitleva määruse (EL) 2021/953 kohaldamisaega kuni 30. juunini 2023.

(7) ELi digitaalse COVID-tõendi raamistiku laiendamisega tagatakse, et liidu kodanikel on jätkuvalt võimalik kasutada koostalitlusvõimelisi ja vastastikku tunnustatud COVID-19 vaktsineerimis-, testimis- ja läbipõdemistõendeid olukordades, kus liikmesriigid võivad pidada vajalikuks taaskehtestada ajutiselt teatavad rahvatervisest tulenevad vaba liikumise piirangud. Samal ajal on oluline rõhutada, et määrus (EL) 2021/953 ei kohusta liikmesriike nõudma vaba liikumise õiguse kasutamise raames vaktsineerimise, testimise või läbipõdemise staatuse tõendamist.

(8) Kui liikmesriik leiab, et epidemioloogilise olukorra tõsise halvenemise tõttu on vaba liikumise piirangud rahvatervise kaitsmiseks siiski vajalikud ja proportsionaalsed, peaksid need piirangud piirduma nõudega, et reisijatel peab olema kehtiv ELi digitaalne COVID-tõend. Eelkõige ei tohiks liidu piires reisivatelt isikutelt, kellel on kehtiv ELi digitaalne COVID-tõend, nõuda sellistes olukordades karantiini või eneseisolatsiooni jäämist või täiendavat testimist. Selleks et teha kindlaks, kas olukorda tuleks käsitada epidemioloogilise olukorra tõsise halvenemisena, peaksid liikmesriigid võtma eeskätt arvesse COVID-19 tõttu oma tervishoiusüsteemile avalduvat survet, eelkõige haigla- ja intensiivravipatsientide arvu, ringlevate SARS-CoV-2 variantide kujutatava ohu taset ning Haiguste Ennetamise ja Tõrje Euroopa Keskuse jagatud teavet epidemioloogilise olukorra muutumise kohta. Selles kontekstis avaldab Haiguste Ennetamise ja Tõrje Euroopa Keskus epidemioloogilise olukorra arengu kohta asjakohaseid andmeid.

(9) Liikmesriigid peaksid hindama ka seda, kas selliste piirangutega saavutatakse tõenäoliselt positiivne mõju epidemioloogilisele olukorrale, sealhulgas riiklikele tervishoiusüsteemidele avalduva surve märkimisväärne vähenemine, arvestades, et riigisisesed tegurid mõjutavad tavaliselt epidemioloogilist olukorda rohkem kui piiriülene reisimine. Sellistes olukordades võivad riigisisesed leevendusmeetmed, nagu maskide kandmine, ruumide ventileerimine ja füüsilise distantsi hoidmine, erinevalt reisipiirangutest COVID-19 levikut tõhusalt aeglustada, kui need võetakse tarvitusele varakult ja terviklikult ning ühiskond neid piisavalt rakendab ([6]).

(10) Seoses võimaliku nõudega omada kehtivat ELi digitaalset COVID-tõendit peaksid Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2022/1034 ([7]) määruses (EL) 2021/953 tehtud muudatused kajastuma soovituses (EL) 2022/107. Esiteks tuleks mainida, et vaba liikumise piirangutest loobumiseks võivad teised liikmesriigid aktsepteerida COVID-19 vaktsiinide kliinilistes uuringutes osalevatele isikutele välja antud ELi digitaalseid COVID-tõendeid.

([6]) Vt ka komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „COVID-19 – ELi valmisoleku ja reageerimisvõime säilitamine: vaade tulevikku“ (COM(2022)190 final).

([7]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. juuni 2022. aasta määrus (EL) 2022/1034, millega muudetakse määrust (EL) 2021/953, millega kehtestatakse koostalitlusvõimeliste COVID-19 vaktsineerimis-, testimis- ja läbipõdemistõendite (ELi digitaalne COVID-tõend) väljaandmise, kontrollimise ja aktsepteerimise raamistik, et hõlbustada vaba liikumist COVID-19 pandeemia ajal (ELT L 173, 30.6.2022, lk 37).

Selleks et hõlbustada vaba liikumist liidu kodanike jaoks, kes on saanud WHO erakorralise kasutusloa menetluse läbinud COVID-19 vaktsiini, soovitatakse liikmesriikidel aktsepteerida ELi digitaalseid COVID-tõendeid, mis on välja antud pärast selliste vaktsiinide manustamist. Lisaks saab nüüd välja anda testimis- ja läbipõdemistõendeid laboratoorsete antigeenianalüüside alusel.

(11) Arvestades nende konkreetset olukorda või olulist ülesannet, ei tohiks teatavatesse kategooriatesse kuuluvatelt reisijatelt nõuda, et neil oleks sellist olulist ülesannet täites ELi digitaalne COVID-tõend. Praegust julgeolekuolukorda silmas pidades on oluline, et vastavasse loetellu kuuluksid sõnaselgelt diplomaadid, rahvusvaheliste organisatsioonide töötajad, rahvusvaheliste organisatsioonide kutsutud isikud, sõjaväelased, humanitaarabitöötajad ja elanikkonnakaitsetöötajad. See loetelu peaks sisaldama ka nõukogu rakendusotsuse (EL) 2022/382 ([8]) artikliga 2 hõlmatud isikuid ning olema kooskõlas nõukogu soovitusega (EL) 2022/2548 ([9]). Samal ajal ei tohiks see takistada liikmesriike pakkumast nendesse kategooriatesse kuuluvatele isikutele vaktsineerimist ja testimist.

(12) Uutele tekkivatele SARS-CoV-2 variantidele kiiresti reageerimiseks tuleks säilitada nn hädapidurimehhanism, st võimalus võtta lisaks ELi digitaalsele COVID-tõendile ka muid meetmeid. Seda hädapidurimehhanismi saaks kasutada uue SARS-CoV-2 murettekitava või uurimisaluse variandi tekkimise korral, et aeglustada asjaomase variandi levikut reisipiirangute abil, saada lisaaega haiglate vastuvõtuvõimekuse suurendamiseks ning käivitada vaktsiinide väljatöötamine. Samuti saaks seda kasutada juhul, kui epidemioloogiline olukord halveneb kiiresti ja tõsiselt sellisel viisil, mis osutab uue SARS-CoV-2 murettekitava või uurimisaluse variandi tekkimisele.

(13) Kui liikmesriik kehtestab kehtiva ELi digitaalse COVID-tõendi esitamise nõude või kui ta võtab lisameetmeid kooskõlas hädapidurimehhanismiga, peaks ta sellest viivitamata teavitama komisjoni ja teisi liikmesriike kriisidele poliitilist reageerimist käsitleva ELi integreeritud korra (IPCR) võrgustiku kaudu ning esitama teabe kehtestatud reisipiirangute põhjuste, eeldatava mõju, jõustumise ja kestuse kohta. Sealhulgas tuleks esitada teave selle kohta, kuidas selliste reisipiirangute kehtestamine on kooskõlas vajalikkuse ja proportsionaalsuse põhimõttega, näiteks asjaomase liikmesriigi erilise geograafilise asukoha või tema tervishoiusüsteemi erilise haavatavuse tõttu. Sellega peaks olema tagatud ka kooskõla kolmandatest riikidest reisimist käsitlevate reeglitega. Kui liikmesriik käivitab hädapidurimehhanismi, peaks IPCRi võrgustik liidu tasandil tõhusa koordineerimise tagamiseks kutsuma kiiresti kokku koosoleku olukorra läbivaatamiseks.

(14) SARS-CoV-2 murettekitavate või uurimisaluste variantide tekke ja leviku kohta õigeaegse, asjakohase ja representatiivse teabe saamiseks peaksid liikmesriigid hindama SARS-CoV-2 eri variantide levikut kogukonnas, valides järjendamiseks representatiivsed valimid, tegema geneetilise iseloomustamise ja teatama variantide tüpiseerimise tulemustest kooskõlas Haiguste Ennetamise ja Tõrje Euroopa Keskuse avaldatud järjendamissuunistega. ([10])

(15) Samuti on oluline tagada, et teave mis tahes uute meetmete kohta oleks võimalikult varakult avalikult kättesaadav. Nagu komisjon märkis oma 2. septembri 2022. aasta teatises ([11]), peaksid liikmesriigid tegema kõik endast oleneva tagamaks, et potentsiaalsed reisijad oleksid hästi informeeritud võimalikest reisipiirangutest, millega nad võivad teise liikmesriiki sisenemisel kokku puutuda. ELi veebiplatvorm „Re-open EU“ on jätkuvalt peamine teabeallikas igaühele, kes reisib ELis.

([8]) Nõukogu 4. märtsi 2022. aasta rakendusotsus (EL) 2022/382, millega määratakse kindlaks Ukrainast lähtuva põgenike massilise sissevoolu olemasolu direktiivi 2001/55/EÜ artikli 5 tähenduses ning nähakse selle tulemusena ette ajutine kaitse (ELT L 71, 4.3.2022, lk 1).

([9]) Nõukogu 13. detsembri 2022. aasta soovitus (EL) 2022/2548, mis käsitleb koordineeritud lähenemisviisi liitu reisimisel COVID-19 pandeemia ajal ning millega asendatakse nõukogu soovitus (EL) 2020/912 (vt käesoleva *Euroopa Liidu Teataja* lk 146).

([10]) https://www.ecdc.europa.eu/en/publications-data/methods-detection-and-characterisation-sars-cov-2-variants-second-update

([11]) Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „ELi sammud võitluses COVID-19 vastu: valmistumine sügiseks ja 2023. aasta talveks“ (COM(2022) 452 final).

(16) Pärast soovituse (EL) 2020/1475 vastuvõtmist 2020. aasta oktoobris on asjakohane lõpetada Haiguste Ennetamise ja Tõrje Euroopa Keskuse avaldatud valgusfoorikaardi kasutamine. Epidemioloogilisi muutusi silmas pidades kohandati kaardi koostamise metoodikat mitu korda. Selle viimases versioonis kasutati 14-päevast teatamise määra, mille kõrval võeti arvesse vaktsineerituse taset, ja see põhines deltavariandiga saadud kogemustel. Omikronvariandi põhjustatud nakatumiste suur arv tõi aga kaasa selle, et suur osa kaardist oli tähistatud tumepunasega, kuigi kõik liikmesriigid olid oma vaba liikumise piirangud kaotanud. Lisaks kohandasid liikmesriigid oma testimiskorda, mille tagajärjel tekkis mitu tumehalli piirkonda, kuna teatatud testimismäärad olid langenud allapoole soovituses (EL) 2022/107 kehtestatud künnist. Selline testimisstrateegiate nihkumine elanikkonda esindava valimi suunas lähitulevikus ei muutu. Selle tulemusena ei kujutanud valgusfoorikaart liidu muutunud epidemioloogilist olukorda enam piisava täpsusega. Pärast arutelusid liikmesriikide ja komisjoniga peatas Haiguste Ennetamise ja Tõrje Euroopa Keskus juba 2022. aasta juulis ajutiselt kaardi avaldamise.

(17) Sellest tulenevalt tuleks soovitusest (EL) 2022/107 koos valgusfoorikaardiga välja jätta viited konkreetsetele lisameetmetele, mida kohaldatakse tumepunasest piirkonnast reisivate isikute suhtes.

(18) Vaba liikumise õiguse kasutamise lisatingimuseks on ka reisija asukoha vormide kohustuslik esitamine ELi-sisese reisimise kontekstis kontaktide jälgimise eesmärgil. Selline nõue on seega põhjendatud ainult siis, kui see on vajalik ja proportsionaalne. Eelkõige ei tohiks liikmesriigid nõuda reisija asukoha vormi esitamist reisijatelt, kes kasutavad isiklikku transporti, ükskõik, kas nad liiguvad auto, jalgrattaga või jalgsi. Selle põhjuseks on asjaolu, et neil on kindlasti väiksem kokkupuuteoht kui ühistranspordi kasutajatel ja nad tunnevad tavaliselt oma reisikaaslasi.

(19) Samal ajal, juhul kui liikmesriigid peaksid soovima aktiveerida piiriüleste reisijate kontaktide jälgimise, on olemas ühised vahendid, näiteks ELi digitaalne reisija asukoha vorm ja varajase hoiatamise ja reageerimise süsteemi selektiivse teabevahetuse moodul, mille abil vahetada reisijate andmeid nende kontaktide jälgimise suutlikkuse parandamiseks, piirates samal ajal reisijatele ja transpordiettevõtjatele põhjustatavat koormust. Reisija asukoha vormi esitamise vajaduse vältimiseks võiksid liikmesriigid võimaluse korral riigisisese õiguse alusel ja kooskõlas andmekaitsenormidega kaaluda kontaktide jälgimiseks ka olemasolevate reisijaandmete kasutamist.

(20) Komisjon peaks Haiguste Ennetamise ja Tõrje Euroopa Keskuse toetusel jätkama soovituse (EL) 2022/107 korrapärast läbivaatamist ning edastama oma järeldused nõukogule arutamiseks koos ettepanekuga seda soovitust vajaduse korral muuta,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA SOOVITUSE:

Soovitust (EL) 2022/107 muudetakse järgmiselt:

1) punkti 10 järel asendatakse pealkiri „Koordineeritud raamistik ohutu vaba liikumise hõlbustamiseks COVID-19 pandeemia ajal“ järgmisega:

„Koordineeritud raamistik vaba liikumise kohta COVID-19 pandeemia ajal“;

2) punkt 11 asendatakse järgmisega:

„11. Liikmesriigid ei tohiks kehtestada isikute vabale liikumisele pandeemiaga seotud piiranguid rahvatervise kaalutlustel, välja arvatud punktides 11a ja 22 käsitletud olukorrad.“;

3) lisatakse punktid 11a, 11b ja 11c:

„11a. Ilma et see piiraks punktis 22 sätestatud hädapidurdusmehhanismi kohaldamist, peaks liikmesriik kehtestama pandeemiaga seotud piirangud isikute vabale liikumisele rahvatervise kaalutlustel üksnes kooskõlas punktides 1–10 sätestatud üldpõhimõtetega ja epidemioloogilise olukorra tõsise halvenemise korral.

Selleks et teha kindlaks, kas olukorda tuleks esimese lõigu kohaldamisel käsitada epidemioloogilise olukorra tõsise halvenemisena, peaksid liikmesriigid võtma eelkõige arvesse COVID-19 tõttu oma tervishoiusüsteemile avalduvat survet, eelkõige haigla- ja intensiivravipatsientide arvu, ringlevate SARS-CoV-2 variantide kujutatava ohu taset ning Haiguste Ennetamise ja Tõrje Euroopa Keskuse poolt korrapäraselt jagatud teavet epidemioloogilise olukorra arengu kohta.

Enne selliste piirangute kehtestamist peaks asjaomane liikmesriik hindama, kas nendega saavutatakse tõenäoliselt positiivne mõju epidemioloogilisele olukorrale, sealhulgas riiklikele tervishoiusüsteemidele avalduva surve märkimisväärne vähenemine.

11b. Kui liikmesriik kehtestab punkti 11a kohased piirangud, tuleks reisijatelt nõuda üksnes sellise kehtiva ELi digitaalse COVID-tõendi olemasolu, mis on välja antud vastavalt määrusele (EL) 2021/953 ja vastab punktis 12 sätestatud tingimustele.

Selles kontekstis tuleks kohaldada järgmisi erandeid:

a) punktis 16 sätestatud erandid nõudest omada kehtivat ELi digitaalset COVID-tõendit;

b) vastavalt punktis 22 sätestatud hädapidurimehhanismile võetud lisameetmed, et aeglustada murettekitavate ja uurimisaluste SARS-CoV-2 variantide levikut.

11c. Kui liikmesriik kehtestab punkti 11a kohased piirangud, peaks ta sellest kiiresti teavitama komisjoni ja teisi liikmesriike kriisidele poliitilist reageerimist käsitleva ELi integreeritud korra (IPCR) võrgustiku kaudu. Sellisel juhul peaks liikmesriik esitama järgmise teabe:

a) sellise nõude põhjused, sealhulgas selle vastavus vajalikkuse ja proportsionaalsuse põhimõttele;

b) hinnang sellise nõude eeldatava mõju kohta epidemioloogilisele olukorrale;

c) sellise nõude jõustumise aeg, vajaduse korral läbivaatamise kuupäev ja kavandatud kestus.

Lisaks tuleks selliseid piiranguid arutada IPCRi võrgustikus, sealhulgas selleks, et tagada kooskõla soovitusega (EL) 2022/2548.“;

4) punkt 12 asendatakse järgmisega:

„12. Järgmiseid ELi digitaalseid COVID-tõendeid tuleks aktsepteerida, kui nende ehtsust, kehtivust ja terviklikkust on võimalik kontrollida:

a) vaktsineerimistõend, mis on välja antud kooskõlas määrusega (EL) 2021/953 COVID-19 vaktsiini kohta, mis on hõlmatud kõnealuse määruse artikli 5 lõike 5 esimese lõiguga, või mis on välja antud COVID-19 vaktsiini kohta, mis on läbinud WHO erakorralise kasutusloa menetluse ja millest nähtub, et selle omanik on:

— läbinud esmase vaktsineerimiskuuri ja viimasest doosist on möödunud vähemalt 14 päeva või

— saanud ühe või enama tõhustusdoosi pärast esmase vaktsineerimiskuuri lõppu,

tingimusel et määruses (EL) 2021/953 sätestatud aktsepteerimisaeg ei ole veel lõppenud.

Liikmesriigid võivad aktsepteerida ka määruse (EL) 2021/953 artikli 5 lõike 5 teise lõiguga hõlmatud muude COVID-19 vaktsiinide kohta välja antud vaktsineerimistõendeid või määruse (EL) 2021/953 artikli 5 lõike 5 neljanda lõigu kohaselt välja antud vaktsineerimistõendeid.

Komisjon peaks alapunktis a sätestatud lähenemisviisi uute teaduslike tõendite põhjal korrapäraselt taashindama;

b) määruse (EL) 2021/953 kohaselt välja antud testimistõendid, milles on märgitud, et isik on saanud negatiivse testitulemuse:

— molekulaarse nukleiinhappe amplifikatsioonil põhineva testi (NAAT-test) korral mitte varem kui 72 tundi enne reisi algust või

— terviseohutuse komitees kokku lepitud ELi ühisesse COVID-19 antigeenitestide loetelusse ([12]) kantud antigeenitesti korral mitte varem kui 24 tundi enne reisi algust.

Vaba liikumise õiguse kasutamisel reisimiseks peaksid liikmesriigid aktsepteerima mõlemat liiki teste.

Liikmesriigid peaksid püüdma tagada, et testimistõendid antakse välja võimalikult kiiresti pärast testi jaoks proovi võtmist;

c) määruse (EL) 2021/953 kohaselt välja antud läbipõdemistõendid, tingimusel et selle määruse kohane kehtivusaeg ei ole veel lõppenud.“;

5) punkt 15 asendatakse järgmisega:

„15. Kui liikmesriik kehtestab nõude, mille kohaselt peab isikul olema kehtiv ELi digitaalne COVID-tõend, siis võidakse nõuda isikutelt, kellel seda ei ole, et nad teeksid enne saabumist või mitte hiljem kui 24 tundi pärast saabumist NAAT-testi või antigeenitesti, mis on kantud ELi ühisesse COVID-19 antigeenitestide loetellu. Seda nõuet ei kohaldata isikute suhtes, kes on punkti 16 kohaselt vabastatud ELi digitaalse COVID-tõendi omamise kohustusest.“;

6) punkti 16 alapunkt a asendatakse järgmisega:

„a) järgmised olulist ülesannet täitvad reisijad või vältimatu reisivajadusega reisijad:

— transporditöötajad või transporditeenuse osutajad, sealhulgas selliste kaubaveokite juhid, millega veetakse kaupu liikmesriigi territooriumil kasutamiseks või millega tehakse üksnes transiitvedusid;

— tervishoiutöötajad, tervishoiuvaldkonna teadlased ja eakate hoolekande töötajad;

— isikud, kes reisivad mõjuvatel meditsiinilistel või perekondlikel põhjustel;

— diplomaadid, rahvusvaheliste organisatsioonide töötajad, rahvusvaheliste organisatsioonide kutsutud isikud, sõjaväelased, humanitaarabitöötajad, elanikkonnakaitsetöötajad ja nõukogu rakendusotsuse (EL) 2022/382 ([13]) artikliga 2 hõlmatud isikud;

— transiitreisijad;

— meremehed;

— isikud, kelle töö on seotud elutähtsa või muu olulise taristuga.“;

7) pärast punkti 16 jäetakse välja pealkiri „ELi valgusfoorikaart ning sellel põhinevad erandid ja lisameetmed“;

8) punktid 17, 18 ja 19 jäetakse välja;

9) punkti 20 teine lõik asendatakse järgmisega:

„Liikmesriikide toetamiseks peaks Haiguste Ennetamise ja Tõrje Euroopa Keskus jätkama SARS-CoV-2 murettekitavate ja uurimisaluste variantide kohta teabe ja andmete avaldamist.“;

10) punktid 21, 22 ja 23 asendatakse järgmisega:

„21. Liikmesriigid peaksid hindama SARS-CoV-2 eri variantide levikut kogukonnas, valides järjendamiseks representatiivsed valimid, tegema geneetilise iseloomustamise ja teatama variantide tüpiseerimise tulemustest kooskõlas Haiguste Ennetamise ja Tõrje Euroopa Keskuse avaldatud järjendamissuunistega.

([12]) Kättesaadav aadressil: https://ec.europa.eu/info/live-work-travel-eu/coronavirus-response/public-health/high-quality-covid-19-testing_en

([13]) Nõukogu 4. märtsi 2022. aasta rakendusotsus (EL) 2022/382, millega määratakse kindlaks Ukrainast lähtuva põgenike massilise sissevoolu olemasolu direktiivi 2001/55/EÜ artikli 5 tähenduses ning nähakse selle tulemusena ette ajutine kaitse (ELT L 71, 4.3.2022, lk 1).

22. Kui liikmesriik nõuab seoses uue SARS-CoV-2 murettekitava või uurimisaluse variandi tekkimisega reisijatelt, sealhulgas neilt, kellel on ELi digitaalse COVID-tõend, pärast oma territooriumile sisenemist karantiini või eneseisolatsiooni jäämist või testimist SARS-CoV-2 nakkuse suhtes või kui ta kehtestab selliste tõendite omanikele muid piiranguid, peaks ta sellest kiiresti teavitama komisjoni ja teisi liikmesriike IPCRi võrgustiku kaudu ning esitama käesoleva soovituse punktis 11c ja määruse (EL) 2021/953 artikli 11 lõikes 2 osutatud teabe. Võimaluse korral tuleks see teave esitada 48 tundi enne uute piirangute kehtestamist. Võimaluse korral peaksid sellised meetmed piirduma piirkondliku tasandiga. Liikmesriigid peaksid eelistama testimist muudele meetmetele.

Seda tuleks kohaldada ka juhul, kui epidemioloogiline olukord halveneb kiiresti ja tõsiselt sellisel viisil, mis osutab uue SARS-CoV-2 murettekitava või uurimisaluse variandi tekkimisele.

23. Kui liikmesriik käivitab hädapidurimehhanismi ning nõuab selle tulemusel transporditöötajatelt ja transporditeenuse osutajatelt COVID-19 nakkuse testi tegemist, peaks kasutama antigeeni kiirtesti ja karantiini jäämist ei peaks nõudma, mis ei tohiks põhjustada transpordihäireid. Et tagada roheliste transpordikoridoride toimimine, peaksid liikmesriigid transpordi- või tarneahela häirete korral sellised süstemaatilise testimise nõuded viivitamata kaotama või kehtetuks tunnistama. Lisaks ei tohiks muudelt punkti 16 alapunktide a ja b alla kuuluvatelt reisijatelt nõuda karantiini või eneseisolatsiooni jäämist.“;

11) punkt 24 asendatakse järgmisega:

„Kui liikmesriik kaalub uue SARS-CoV-2 murettekitava või uurimisaluse variandi tekkega seoses hädapidurimehhanismi käivitamist, tuleks järgneva 48 tunni jooksul kutsuda kokku IPCRi võrgustiku koosolek, et arutada, kas asjaomase uue variandi leviku aeglustamiseks on vaja rakendada koordineeritud meetmeid kogu ELis, tehes seejuures tihedat koostööd komisjoniga ja saades tuge Haiguste Ennetamise ja Tõrje Euroopa Keskuselt. Sellisel koordineerimiskoosolekul peaks asjaomane liikmesriik selgitama, miks ta hädapidurimehhanismi käivitamist kaalub. Kui see on asjakohane, peaksid liikmesriigid arutatud meetmeid rakendama koordineeritud viisil.

Tuginedes Haiguste Ennetamise ja Tõrje Euroopa Keskuse viirusevariante käsitleva uue teabe korrapärasele hindamisele, terviseohutuse komitees peetud asjakohastele rahvatervisealastele aruteludele ja SARS-CoV-2 variante uuriva Euroopa eksperdirühma esitatud analüüsile, võib komisjon teha ettepaneku arutada nõukogus ka uut SARS-CoV-2 murettekitavat või uurimisalust varianti.“;

12) punkt 27 asendatakse järgmisega:

„27. Kui liikmesriik nõuab punkti 11a või 22 kontekstis, et isikud, kes reisivad nende territooriumile ühistranspordiga, kus istekoht või kajut on eelnevalt määratud, esitaksid kooskõlas andmekaitsenõuetega kontakti tuvastamise eesmärgil reisija asukoha vormid, julgustatakse seda liikmesriiki kasutama ELi ühismeetmega „Healthy Gateways“ välja töötatud ühtset digitaalset reisija asukoha vormi ([14]) ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsuse nr 1082/2013/EL ([15]) artikli 8 alusel loodud varajase hoiatamise ja reageerimise süsteemi selektiivse teabevahetuse funktsiooni, sealhulgas igasugust piiriüleste kontaktide jälgimise jaoks asjakohast struktureeritud teavet. Liikmesriigid ei tohiks nõuda reisija asukoha vormi esitamist eratranspordiga reisimisel. Kui see on riigisisese õiguse alusel ja kooskõlas andmekaitsenormidega võimalik, võiksid liikmesriigid kaaluda kontaktide jälgimiseks ka olemasolevate reisijaandmete kasutamist.“;

13) punktid 29 ja 30 asendatakse järgmisega:

„29. Kooskõlas määruse (EL) 2021/953 artikliga 11 peaksid liikmesriigid andma asjaomastele sidusrühmadele ja üldsusele selget, põhjalikku ja õigeaegset teavet kõigi vaba liikumise õigust mõjutavate meetmete ja kaasnevate nõuete kohta, näiteks vajaduse kohta esitada reisija asukoha vorm. See hõlmab teavet selliste nõuete kaotamise või puudumise kohta. Teave tuleks avaldada ka masinloetavas vormingus.

([14]) https://www.euplf.eu/en/home/index.html

([15]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. oktoobri 2013. aasta otsus nr 1082/2013/EL tõsiste piiriüleste terviseohtude kohta ja millega tunnistatakse kehtetuks otsus nr 2119/98/EÜ (ELT L 293, 5.11.2013, lk 1).

30. Liikmesriigid peaksid seda teavet korrapäraselt ajakohastama ja tegema selle õigeaegselt kättesaadavaks ka veebiplatvormil „Re-open EU“. Liikmesriigid peaksid esitama veebiplatvormil „Re-open EU“ ka teabe ELi digitaalsete COVID-tõendite riigisisese kasutamise kohta.

    Teave uute meetmete kohta tuleks avaldada võimalikult varakult ja üldjuhul vähemalt 24 tundi enne nende jõustumist, võttes arvesse, et epidemioloogiliste hädaolukordade puhul on vaja teatavat paindlikkust.“;

14) lisa jäetakse välja.

Brüssel, 13. detsember 2022

Nõukogu nimel
eesistuja
M. BEK